

บทที่ 2 ทฤษฎี แนวความคิด และข้อสมมุติฐาน

ทฤษฎีและแนวความคิด

การวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้กรอบทฤษฎีในการประกอบการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีความต้องการของ A.H. Maslow
2. ทฤษฎีทางทัศนคติของ Gordon Allport

มนุษย์ โดยทั่วไปทุกคนต่างมีสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะเหมือนกัน คือ กระบวนการของพฤติกรรม พฤติกรรมหรือการแสดงออกใดๆของมนุษย์เกิดจากความต้องการหรือความอยากได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งมาตอบสนอง แต่มนุษย์แต่ละคนจะมีแบบพฤติกรรมที่แสดงออกแตกต่างกัน ความแตกต่างนี้อาจจะสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน เช่น ความสามารถ ความสนใจ และทัศนคติ เป็นต้น แต่สาเหตุที่สำคัญ คือ ความต้องการของมนุษย์แต่ละคนแตกต่างกัน คนบางคนทำงานเพื่อหวังที่ตนจะได้เงินเดือนค่าจ้างเป็นผลตอบแทน แต่บางคนอาจจะมีความต้องการทางด้านจิตใจ ในอันที่จะได้เข้าไปทำงานร่วมกับกลุ่มคนต่าง ๆ ในองค์การหรืออาจต้องการที่จะมีฐานะหรือตำแหน่งต่าง ๆ เป็นต้น ความต้องการของมนุษย์นั้นเองจะก่อให้เกิดแรงผลักดันหรือจูงใจให้กระทำการสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับการตอบสนองตามเป้าหมายของตน

ทฤษฎีที่จะนำมาใช้เป็นพื้นฐานของพฤติกรรมของมนุษย์คือทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) ซึ่งได้กล่าวเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ โดยให้สมมุติฐานมนุษย์ไว้ดังนี้ คือ

1. คนทุกคนมีความต้องการ และความต้องการนี้จะมีอยู่ตลอดเวลา และไม่มีสิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะมีใช้แรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมอีกต่อไป

3. ความต้องการของคนมีลักษณะเป็นลำดับชั้นจากต่ำไปหาสูง เมื่อ
 ชั้นแรกได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการนั้นจะเปลี่ยนแปลง
 ไปในชั้นสูงขึ้น ตามลำดับของความสำคัญดังนี้

3.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological

Needs) หมายถึงความต้องการขั้นพื้นฐาน หรือความ
 ต้องการที่จำเป็นสำหรับความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความ
 ต้องการอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค
 เป็นต้น ความต้องการเรียนสำเร็จปริญญาโท จะทำให้
 มีงานที่ทำเพิ่มขึ้น ซึ่งให้รายได้ที่เพิ่มขึ้นเพื่อจะได้นำรายได้มา
 สนองความต้องการพื้นฐานได้มากขึ้น

3.2 ความต้องการด้านความปลอดภัย หรือ ความมั่นคง

(Security or Safety Needs)

ถ้าความต้องการทางร่างกายของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง
 ตามสมควรแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการในชั้นต่อไปที่สูง
 ขึ้นคือ ความต้องการทางด้านความปลอดภัยและความมั่นคง

ในทางเศรษฐกิจ สังคม และการงาน เช่น ความต้องการ
 จะเรียนสำเร็จปริญญาโท เพื่อจะได้มีงานที่มั่นคงขึ้น การมี
 บ้านที่มั่นคงมากขึ้น เป็นต้น

³ A.H.Maslow, The Farther Reaches of Human Nature (New York :
 Viking Press, 1971), p. 318 - 319.

3.3 ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการความรัก การยอมรับจากสังคม เช่น การได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงาน และผู้บังคับบัญชาว่า ตนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ที่สามารถจบปริญญาโทได้ ดังนั้น จะไว้วางใจมอบหมายงานสำคัญๆให้ตนทำ เป็นต้น

3.4 ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นในสังคม (Esteem Needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือ จากบุคคลอื่น การมีฐานะเด่นในสังคม การให้ผู้อื่นเห็นว่า ตนมีความสามารถ เช่น การเรียนจบระดับปริญญาโท จะทำให้รู้สึกว่ามีฐานะเด่นในสังคม เป็นต้น

3.5 ความต้องการประสบความสำเร็จด้วยตนเอง (Self Actualization Needs)

เป็นความต้องการที่อยากจะทำสำเร็จในสิ่งที่ตนคิด หรือต้องการ เช่น การเรียนสำเร็จระดับปริญญาโท เพื่อจะทำได้รู้สึกว่ามีความสามารถที่จะทำให้ตนประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ หรือทำให้ตนได้เป็นผู้บริหารองค์การ หรือเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น เป็นต้น

เนื่องจากทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ ได้กล่าวว่า คนทุกคนมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาและไม่มีที่สิ้นสุด ถ้าความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะมีให้แรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมอีกต่อไปและความต้องการของคนมี 5 ลำดับชั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้ใช้ทฤษฎีของมาสโลว์ เพื่อศึกษาถึงความต้องการของประชาชนในอำเภอเมืองเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อสมมุติฐานและแบบสอบถามต่อไป

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า สาเหตุประการสำคัญที่ทำให้แบบของพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์แต่ละคนแตกต่างกัน คือ ความแตกต่างของความต้องการของมนุษย์ นอกจากความแตกต่างของความต้องการของมนุษย์แล้ว แบบของพฤติกรรมของมนุษย์อาจจะแตกต่างกันเนื่องมาจากการมีระบบค่านิยมที่แตกต่างกัน⁴

ระบบค่านิยมของแต่ละคน หมายถึง ทักษะคติหรือแนวโน้มของความรู้สึกนึกคิดของคน คนทุกคนในขณะใดขณะหนึ่งย่อมจะมีความนึกคิด ความเข้าใจและความชอบพอในสิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกัน

ตามทฤษฎีของ Gordon Allport⁵ ได้ให้คำจำกัดความของทักษะคติไว้ว่า ทักษะคติหมายถึงสภาวะของความพร้อมทางด้านจิต ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่จะมีต่อบุคคล สิ่งของหรือ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

Gordon Allport ยังได้สรุปแนวความคิดที่เกี่ยวกับการเกิดทักษะคติว่า ขึ้นอยู่กับมูลเหตุ

2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีกับสิ่งของ บุคคลหรือสถานการณ์ ทักษะคติที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลและการได้พบเห็นคุ้นเคยได้ทดสอบ ฯลฯ อันถือเป็นประสบการณ์โดยตรง ได้แก่ การได้ศึกษาในระดับระดับปริญญาโท เป็นต้น และจากประสบการณ์โดยอ้อม ได้แก่ การได้ยิน ได้เห็นภาพ หรือได้อ่านเกี่ยวกับสิ่งนั้น ฯลฯ เช่น การได้ยินหรือได้อ่าน ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาในระดับปริญญาโท เป็นต้น

⁴ ธงชัย สันติวงษ์ , องค์การและการบริหาร (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, พิมพ์ครั้งที่ 6, 2533), หน้า 380.

⁵ Gordon Allport, Attitudes : Handbook of Social Psychology (Mass : Clark University Press, 1935), p. 810.

2. ค่านิยมหรือการตัดสินค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยม และการตัดสินค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงอาจมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ เช่น กลุ่มคนในแต่ละอาชีพมีทัศนคติต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทแตกต่างกันเพราะค่านิยมที่แตกต่างกันเป็นต้น

ดังนั้น บุคคลเราจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดนั้น มักจะขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์ สิ่งแวดล้อมและค่านิยม กล่าวคือ บุคคลใดถ้ามีความพอใจในการมีประสบการณ์ในสิ่งใดที่ถือว่าดี บุคคลนั้นก็มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าตรงกันข้ามก็ถือว่าไม่แนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย

ประเภทของทัศนคติ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ทัศนคติทั่วไป (General Attitude)

หมายถึง แนวความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะกว้าง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจง เช่น ทัศนคติที่มีต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท อาจมีทัศนคติว่าการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ให้ประโยชน์หลายด้าน เพิ่มความรู้ เพิ่มวุฒิการศึกษา เป็นต้น

2. ทัศนคติเฉพาะ (Specific Attitude)

เป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดเป็นการเฉพาะเจาะจง เช่น ทัศนคติที่มีต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเอาทฤษฎีทางทัศนคติของ Gordon Allport มาใช้ ซึ่งกล่าวว่าทัศนคติของบุคคลเกิดจากประสบการณ์และค่านิยม โดยกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินค่านิยมไม่เหมือนกัน จึงทำให้คนแต่ละกลุ่มอาจมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ ดังนั้นประชาชนในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีอาชีพแตกต่างกันอาจมีทัศนคติต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทแตกต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อสมมุติฐานและแบบสอบถามต่อไป

สมมุติฐานของการวิจัย

H1 : ประชาชนในอำเภอเมือง เชียงใหม่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ในคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ สาขาต่างๆแตกต่างกันตามอาชีพ

ตัวแปรเหตุ : ประชาชนในอำเภอเมือง เชียงใหม่

ตัวแปรผล : ความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ในคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

H1 : ประชาชนในอำเภอเมือง เชียงใหม่มีทัศนคติต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทแตกต่างกันตามอาชีพ

ตัวแปรเหตุ : อาชีพของประชาชนในอำเภอเมือง เชียงใหม่

ตัวแปรผล : ทัศนคติของประชาชนในอำเภอเมือง เชียงใหม่ต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท

นิยามศัพท์ของตัวแปรในข้อสมมุติฐาน

ประชาชน

หมายถึง ประชาชนในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่

ซึ่งแบ่งตามอาชีพดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 4
2. ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ
3. พนักงานและลูกจ้างธุรกิจเอกชน
4. เจ้าของกิจการ

ความต้องการศึกษา

- หมายถึง ความปรารถนาที่จะศึกษาต่อในระดับ
ปริญญาโทในเรื่องต่อไปนี้
- มหาวิทยาลัยในประเทศ หรือต่างประเทศ
 - ความสนใจเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 - โปรแกรมการศึกษา
 - สาขาต่าง ๆ ในคณะสังคมศาสตร์
 - เหตุผลที่ต้องการศึกษา ซึ่ง ได้แก่
 1. เพิ่มวุฒิการศึกษา
 2. เพิ่มพูนความรู้เฉพาะด้าน
 3. เพื่อเปลี่ยนสายอาชีพ
 4. มุ่งงานที่มั่นคงขึ้น
 5. ได้บำเหน็จ บำนาญเพิ่ม
 6. เพิ่มความก้าวหน้าในการทำงาน
 7. ได้รับการยอมรับจากสังคมในด้านความรู้
ความสามารถ
 8. ต้องการเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของหน่วยงาน
 9. มีฐานะเด่นในสังคม
 10. ได้รับการยกย่องจากสังคม
 11. เพิ่มลำดับชั้นของตำแหน่งงาน
 12. เพิ่มแนวทางในการประกอบธุรกิจ
 13. เป็นฝ่ายบริหารของหน่วยงานหรือองค์การ
 - ความพร้อมในการศึกษาในปีการศึกษา 2537
 - เหตุผลที่ไม่สามารถมาศึกษาได้ ใน
ปีการศึกษา 2537 ซึ่ง ได้แก่

1. ความไม่พร้อมทางด้านเวลา
2. คุณสมบัติยังไม่พร้อม
3. ความไม่พร้อมทางการเงิน
4. ลางานเพื่อศึกษาต่อไม่ได้
5. มีภาระทางครอบครัว
6. ความไม่พร้อมทางสุขภาพ

ระดับปริญญาโทสาขาต่างๆในคณะสังคมศาสตร์

หมายถึง ระดับการศึกษาที่สูงกว่าระดับอุดมศึกษา
ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ ในสาขาต่อไปนี้

1. สาขาวิชาภูมิศาสตร์
2. สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง
3. สาขาวิชาพัฒนสังคม
4. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
5. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

อาชีพ

หมายถึง บุคคลที่ทำงานหารายได้ หรือกำลังศึกษา
ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ซึ่งได้แก่

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 หมายถึง บุคคลที่กำลัง
ศึกษาในปีการศึกษา 2536 ในมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ หรือ มหาวิทยาลัยพายัพ
2. ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ
หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษา ในระดับ
ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า และทำงานใน

องค์การบริหารหรือรัฐวิสาหกิจที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองเชียงใหม่

3. พนักงานและลูกจ้างธุรกิจเอกชน

หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า และทำงานในองค์กรของเอกชนที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองเชียงใหม่

4. เจ้าของกิจการ หมายถึง บุคคลที่สำเร็จ

การศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า และประกอบธุรกิจ ในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ทัศนคติต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท

หมายถึง ความรู้สึกหรือความเห็นของบุคคลที่มีต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ในด้านต่อไปนี้

1. ด้านประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา ได้แก่

- เพิ่มความรู้ความสามารถในการทำงาน
- เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- เพิ่มเครดิตในสายตาของบุคคลภายนอก
- เพิ่มความกล้าในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้ดีขึ้น
- พัฒนาความคิดให้กว้างไกล ทันสมัย
- พัฒนาให้มีสายตากว้างไกล
- พัฒนาให้มีความคิดสร้างสรรค์
- เพิ่มความสามารถวิเคราะห์ปัญหา และแก้ไขปัญหได้อย่างมีเหตุผล
- พัฒนาให้มีลักษณะเป็นผู้นำมากขึ้น

-เพิ่มความสามารถสื่อความได้ดี ทั้งด้านการพูด และการเขียน

2. ด้านโปรแกรมการศึกษา ได้แก่

- การเปิดสอนปริญญาโท ภาคพิเศษทำให้บุคคลที่ทำงานแล้ว และมีความต้องการศึกษาต่อได้มีโอกาสศึกษาต่อได้ โดยไม่ต้องลาออกจากงาน
- การเปิดสอนปริญญาโทภาคค่ำ เป็นการทำให้บุคคลที่ทำงานแล้ว และมีความต้องการศึกษาต่อได้มีโอกาสศึกษาต่อได้โดยไม่ต้องลาออกจากงาน
- ปริญญาโทสำหรับนักบริหาร ควรเปิดภาคพิเศษ
- ปริญญาโทสำหรับนักบริหาร ควรเปิดภาคค่ำ

3. ด้านค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย ได้แก่

- ค่าธรรมเนียมสำหรับการเรียนปริญญาโท ภาคปกติ (หน่วยกิตละประมาณ 200-400 บาท)
- ค่าธรรมเนียมสำหรับการเรียนปริญญาโทภาคพิเศษ (หน่วยกิตละประมาณ 1,200-1,500 บาท)
- ค่าธรรมเนียมสำหรับการเรียน ปริญญาโทภาคค่ำ (หน่วยกิตละประมาณ 1,000-1,500 บาท)
- การลดจำนวนหน่วยกิตการเรียนลงเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเรียนให้ต่ำลง
- ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายสำหรับการเรียนปริญญาโท ในมหาวิทยาลัยเอกชน สูงกว่ามหาวิทยาลัยของรัฐ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

4. ด้านอื่นๆ ได้แก่

- การศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ไม่ควรกำหนดเกรดของผู้ที่จะเข้าศึกษา
- ผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์การทำงานมาก่อน
- ผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านบริหาร การปกครองควรมีประสบการณ์การทำงานมาก่อนอย่างน้อย 1 ปี
- การเรียน การสอน ระดับปริญญาโทใน มหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยของเอกชน มีมาตรฐาน ไม่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บททวนวรรณกรรม

ในการวิจัยความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ได้มีการศึกษาบทความ และรายงานวิจัยหลายเรื่อง สรุปได้ดังต่อไปนี้

การศึกษาระดับปริญญาโทเป็นระดับการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี ซึ่งก้องเกียรติ โอภาสวงการ : (2534)⁵ ได้กล่าวว่า การศึกษาระดับปริญญาโท จะช่วยให้คนเราสามารถตั้ง โอกาส หรือความสามารถส่วนลึกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ ช่วยพัฒนาความคิดของคนเราให้กว้างขึ้นอีก ทั้งยังช่วยเพิ่มเครดิตในสายตาของบุคคลภายนอก การที่บุคคลมีโอกาสดำเนินการศึกษาในระดับปริญญาโท มากเท่าใดก็จะช่วยให้บุคคลนั้นมีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำงานมากขึ้นเท่านั้น ตามทฤษฎี ทางทัศนคติ ซึ่งเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ถือว่าข้อความนี้เป็นทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการ ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในด้านประโยชน์ของการศึกษา ที่จะช่วยในการพัฒนาความคิดของคน เพิ่มเครดิตในสายตาของบุคคลภายนอกและเพิ่มความก้าวหน้าในการทำงาน

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ : (2535)⁶ ได้เขียนไว้ว่า ในปัจจุบันมีผู้ต้องการเรียนปริญญาโท เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และสังคมที่บีบบังคับให้คนต้องชวน ขวายหาความรู้เพิ่มขึ้น และพยายามที่จะเพิ่มวุฒิการศึกษาของตนให้สูงขึ้น เพราะใน 5 - 10 ปีข้างหน้า ผู้ที่จบปริญญาตรีจะมีสภาพเหมือนผู้ที่จบ ม.6 ในปัจจุบันอีกประการหนึ่งธุรกิจข้ามชาติเริ่ม เข้ามามีบทบาทมากขึ้น และธุรกิจเหล่านี้ก็ต้องการบุคคลากรที่มีความรู้สูงเข้ามาทำงานในองค์การ ของตนตามข้อเขียนนี้ธุรกิจต่าง ๆ ต้องการบุคคลากรที่มีความรู้สูงเพิ่มขึ้น ทำให้มีผู้ต้องการเรียน ปริญญาโทเพิ่มมากขึ้นเพื่อจะเพิ่มความรู้และวุฒิการศึกษาของตน ซึ่งเป็นความต้องการขั้นหนึ่งของมนุษย์ ตามแนวความคิดของมาส์โลว์ที่ใช้เป็นทฤษฎีหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้

⁵ ก้องเกียรติ โอภาสวงการ, กลยุทธ์สู่ความสำเร็จในธุรกิจส่วนตัว (กรุงเทพ ฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2534), หน้า 105-107

⁶ ก้องเกียรติ โอภาสวงการ, "เรียนปริญญาโท มหาวิทยาลัยเปิด เพิ่มโอกาส-ลดช่องว่างความรู้" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ฉบับวันที่ 1 เมษายน 2536) : 5

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ : (2536)⁷ ได้เขียนไว้อีกว่า ชำราชการและพนักงานในองค์กรเอกชนต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่างก็ต้องการจะเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทแทบทั้งสิ้น จนกลายเป็นค่านิยมใหม่ของสังคมในปัจจุบัน นอกจากสถาบันการศึกษาของรัฐเกือบทุกแห่งจะเปิดสอนในระดับปริญญาโทตามปกติแล้ว ในปัจจุบันยังมีการเปิดสอนปริญญาโทในภาคพิเศษหรือที่เรียกกันว่า "โครงการปริญญาโทสำหรับนักบริหาร" ซึ่งเปิดสอนกันทุกสาขา ไม่ว่าจะเป็นสาขาบริหารธุรกิจ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ฯลฯ แต่ละที่ที่เปิดสอนกันมากที่สุด ได้แก่คณะวิชาทางด้านบริหารธุรกิจและด้านสังคมและพฤติกรรมศาสตร์ (เศรษฐศาสตร์) จากข้อเขียนนี้ทำให้ทราบว่ามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ต่างก็เปิดสอนปริญญาโททางสังคมศาสตร์ ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ ทำให้การวิจัยครั้งนี้ต้องศึกษาทุกสภานวิชาในคณะสังคมศาสตร์ ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อจะได้ทราบความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจ หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า เอ็ม บี เอ เป็นหลักสูตรหนึ่งทางสังคมศาสตร์ซึ่งประชาชาติธุรกิจ : (2535)⁸ ได้กล่าวไว้ว่าเป็นหลักสูตร ซึ่งได้รับความสนใจจากบุคคลหลายอาชีพ มิได้จำกัดอยู่แต่เพียงผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาบริหารธุรกิจเท่านั้น ทั้งนี้จะพบว่าผู้เข้าเรียนในหลักสูตรดังกล่าวนี้เกือบ 50% เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาอื่น เช่น วิศวกรรม เกษัตริ์กร หรือแม้แต่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาทางด้านอักษรศาสตร์ ตามข้อเขียนนี้แสดงว่ามีบุคคลหลายอาชีพต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้ ต้องศึกษาจากประชาชนหลายอาชีพ และยังได้ศึกษาบทความของศาสตราจารย์เติมศักดิ์ กฤษณะมระ

⁷ ———, "ปริญญาโทในมหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อยกระดับการศึกษาหรือการค้า" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ฉบับวันที่ 12 มกราคม 2536) : 9

⁸ ———, "บุคคลิกภาพ-จริยธรรม ความจำเป็นที่ขาดหายใน เอ็ม บี เอ" ประชาชาติธุรกิจ (ฉบับวันที่ 20-22 กุมภาพันธ์ 2535) : 57

สาเหตุที่มีการตื่นตัวกันมากสำหรับการศึกษา เอ็ม บี เอ นอกเหนือจากการเติบโตทางเศรษฐกิจแล้ว เติมศักดิ์ กฤษณะมระ : (2535)⁹ ได้ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของความต้องการเพิ่มเติมว่ามาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยได้แปรเปลี่ยนจากเกษตรกรรมมาด้านอุตสาหกรรมมากขึ้น และระบบธุรกิจในปัจจุบันได้ใช้กลไกทางการตลาดเป็นตัวบังคับซึ่งสภาพเศรษฐกิจ ทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องการผู้สำเร็จการศึกษา เอ็ม บี เอ มากขึ้นและวรภัท โธณะเกษม : (2532)¹⁰ ได้เขียนไว้ว่าเพราะองค์กรธุรกิจต่าง ๆ มีความเชื่อว่าผู้สำเร็จการศึกษา เอ็ม บี เอ จะมีความพร้อมที่จะเป็นผู้บริหารได้ ประกอบกับผู้สำเร็จ เอ็ม บี เอ ออกไปแล้วส่วนหนึ่งได้พิสูจน์ว่าเป็นผู้มีความสามารถและประสบความสำเร็จในชีวิต นอกจากนี้พนักงานที่เป็นลูกจ้างของกิจการใหญ่ต่าง ๆ ก็พยายามที่จะให้ตนเองเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานโดยการศึกษาต่อ เอ็ม บี เอ และหลักสูตรนี้ก็เปิดโอกาสให้ผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทุกสาขาเข้าศึกษาต่อได้ด้วย จึงทำให้ผู้คนจำนวนมากต่างก็แข่งขัน เพื่อจะเข้าเรียน เอ็ม บี เอ ที่มีจำนวนจำกัดในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จากคำกล่าวข้างต้นนี้ ทำให้ทราบว่าองค์กรธุรกิจต่าง ๆ ต้องการผู้สำเร็จการศึกษา เอ็ม บี เอ มากขึ้น เพราะเชื่อว่าผู้สำเร็จการศึกษา เอ็ม บี เอ เป็นผู้ที่มีความสามารถ ทำให้พนักงานองค์กรต่าง ๆ ต้องการสำเร็จการศึกษา เอ็ม บี เอ เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเป็นผู้มีความสามารถ ซึ่งเป็นความต้องการขั้นหนึ่งของมนุษย์ตามแนวความคิดของมาสโลว์ ซึ่งเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และได้ศึกษาในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

⁹ เติมศักดิ์ กฤษณะมระ, "บุคลิกภาพ-จริยธรรม ความจำเป็นที่ขาดหายใน เอ็ม บี เอ" ประชาชาติธุรกิจ (ฉบับวันที่ 20-22 กุมภาพันธ์ 2535) : 57

¹⁰ วรภัท โธณะเกษม, ถนนสู่ เอ็ม บี เอ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, พิมพ์ครั้งที่ 3, 2532)

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ: (2534)¹¹ ได้เขียนไว้ว่า ปัจจุบันมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนหลายแห่งได้เปิดสอนเอ็ม บี เอ ทั้งภาคกลางวันและภาคค่ำ แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับความต้องการของคนที่เข้าเรียนได้ ซึ่งจะเห็นได้จากยังมีผู้ตกค้าง ไม่ได้มาเรียนอีกจำนวนไม่น้อยและหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์ : (2536)¹² ได้เขียนไว้อีกว่าในปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาคต่างก็เปิดสอนเอ็ม บี เอ กันมากขึ้น เช่น ในกรุงเทพมหานคร มีนิตามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น ในส่วนภูมิภาค เมื่อ 3 ปีที่แล้ว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้เปิดสอนเอ็ม บี เอ ขึ้น ซึ่งถือเป็นเอ็ม บี เอ แห่งเดียวในภาคเหนือ ซึ่งกำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมากจากประชาชนในภาคเหนือในขณะนี้ จากข้อเขียนดังกล่าวนี้ ทำให้ทราบว่าโครงการเอ็ม บี เอ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กำลังได้รับความนิยมอย่างมากในภาคเหนือ และโครงการเอ็ม บี เอ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นโครงการหนึ่งในคณะสังคมศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้จึงต้องศึกษาความต้องการเรียน เอ็ม บี เอ ของประชาชนในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้วย

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ได้เริ่มลงมือวิจัยในปี 2535 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประกอบด้วย 5 สาขาวิชา คือสาขาวิชาภูมิศาสตร์ สาขาวิชาการเมือง-การปกครอง สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาพัฒนาสังคม และสาขาวิชาบริหารธุรกิจ ซึ่งในปี 2536 ภาควิชาบริหารธุรกิจและภาควิชาเศรษฐศาสตร์ได้แยกเป็นคณะบริหารธุรกิจและคณะเศรษฐศาสตร์ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการวิจัย 5 สาขาวิชาในคณะสังคมศาสตร์ข้างต้น

¹¹ _____ " เกริก สร้างอิมเมจครูยทางเอ็ม บี เอ" หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ (ฉบับวันที่ 9-15 กันยายน (2534) : 8

¹² _____ " ทำเนียบเอ็ม บี เอ ไทย" หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์ (19-25 กรกฎาคม 2536) : 6